

Řekové proti Řekům

Aleš Mučka

Kde byl zakopaný pes?

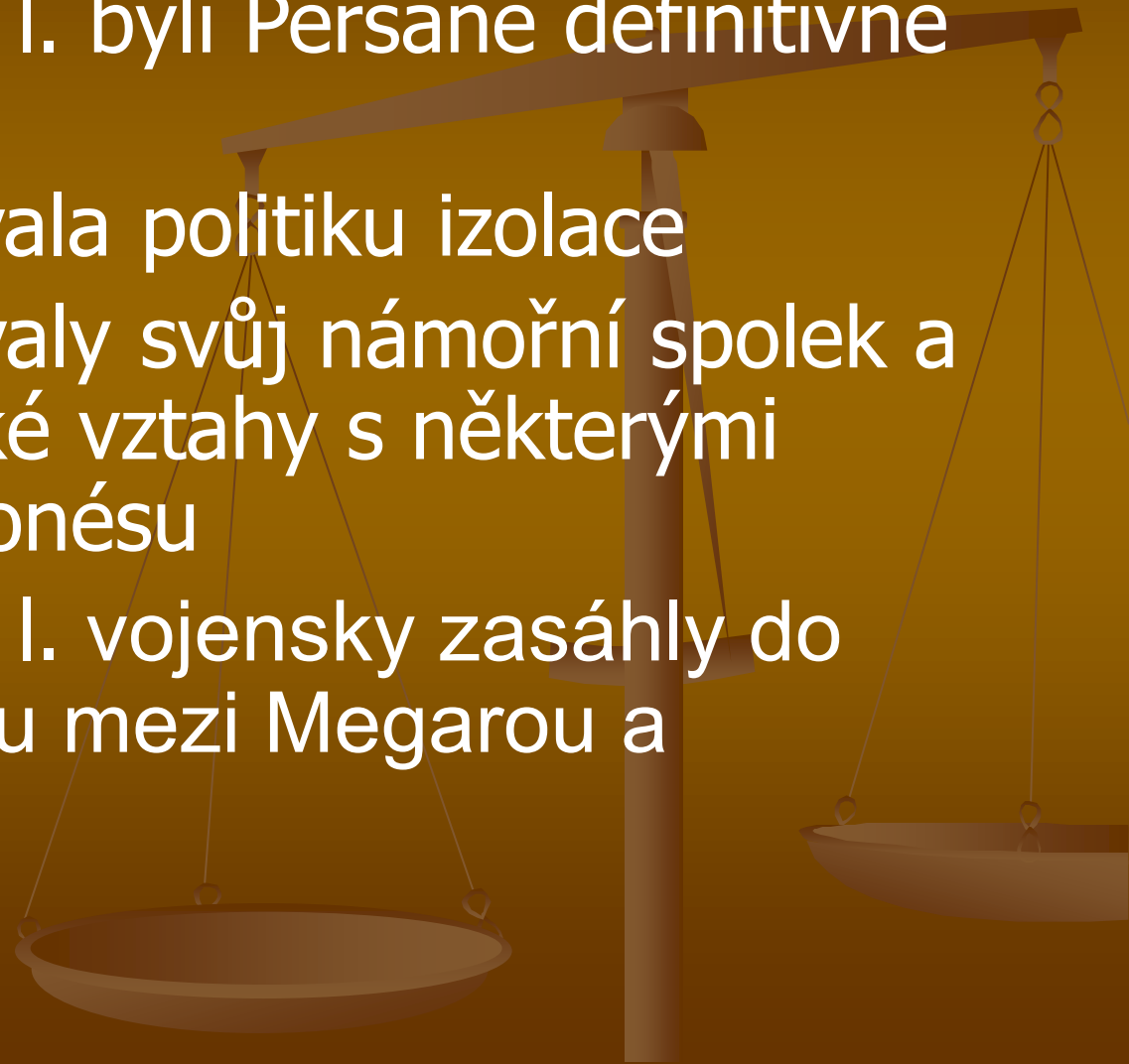
- Po roce 449 př. n. l. zůstali dva hegemoni: Athény (athénský námořní spolek) a Sparta (peloponéský spolek)
- K prvnímu vzájemnému konfliktu došlo již během řecko-perských válek (první peloponéská válka 460 – 445 př. n. l.)
- Napětí vyvrcholilo během „druhé“ peloponéské války (431 – 404 př. n. l.) a korintské války (395 – 387 př. n. l.)

První peloponéská válka

Athény neměly nic proti Spartě

- Roku 478 př. n. l. byli Peršané definitivně odraženi
- Sparta prosazovala politiku izolace
- Athény vybudovaly svůj námořní spolek a navazovaly blízké vztahy s některými městy na Peloponésu
- Roku 460 př. n. l. vojensky zasáhly do hraničního sporu mezi Megarou a Korintem

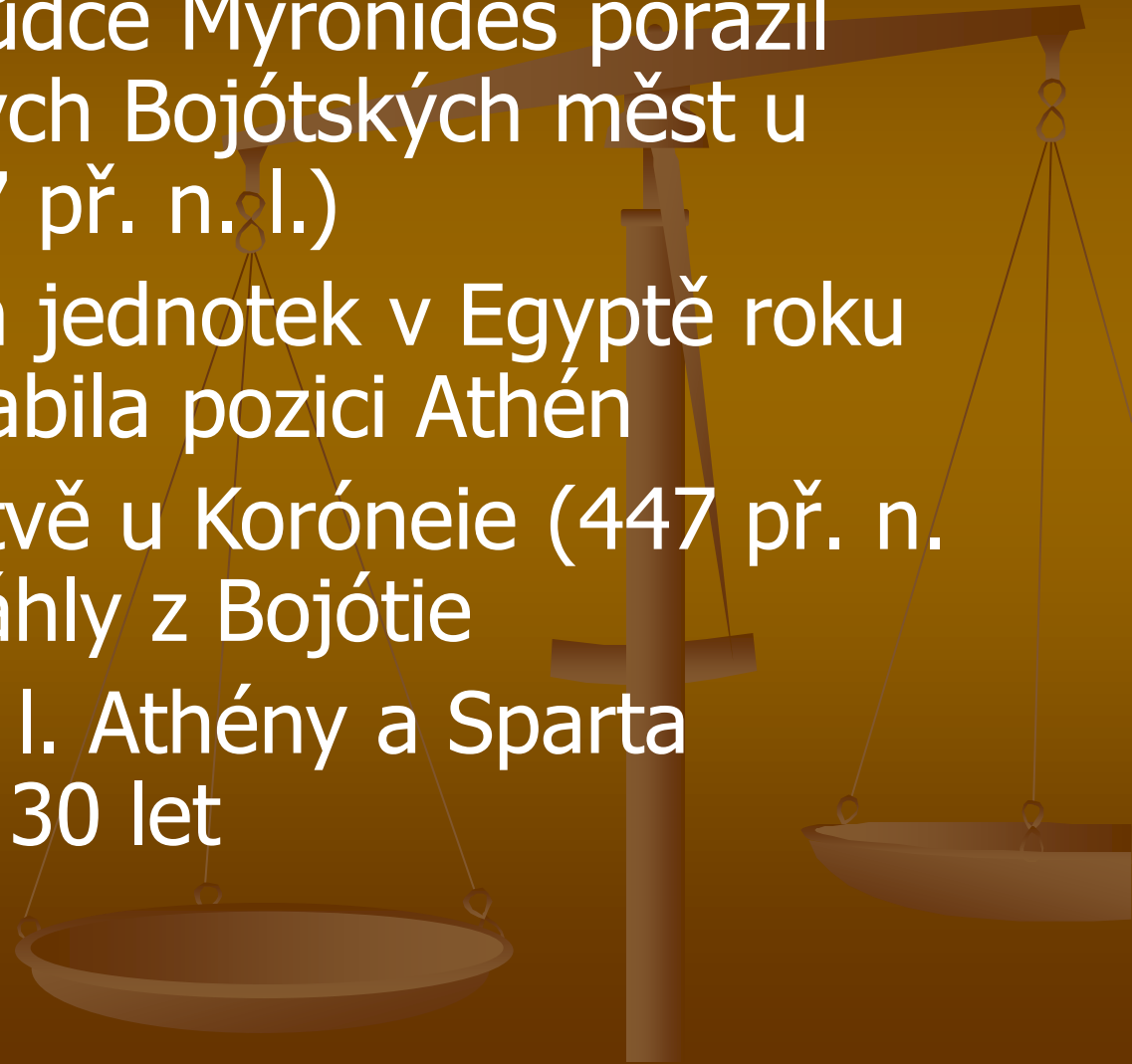

Řekové bojovali mezi sebou

- Průběh první peloponéské války je v pramenech zastíněn boji s Peršany
- Athény vedly válku na dvou frontách
- Na moři dominovaly athénské lodě, ale na souši už neměly takové úspěchy
- Sparta se až na výjimky držela stranou hlavních bojů (Bitva u Tanagry 457 př. n. l. – především boj jejích spojenců (Korint))

Bojiště Bojótie

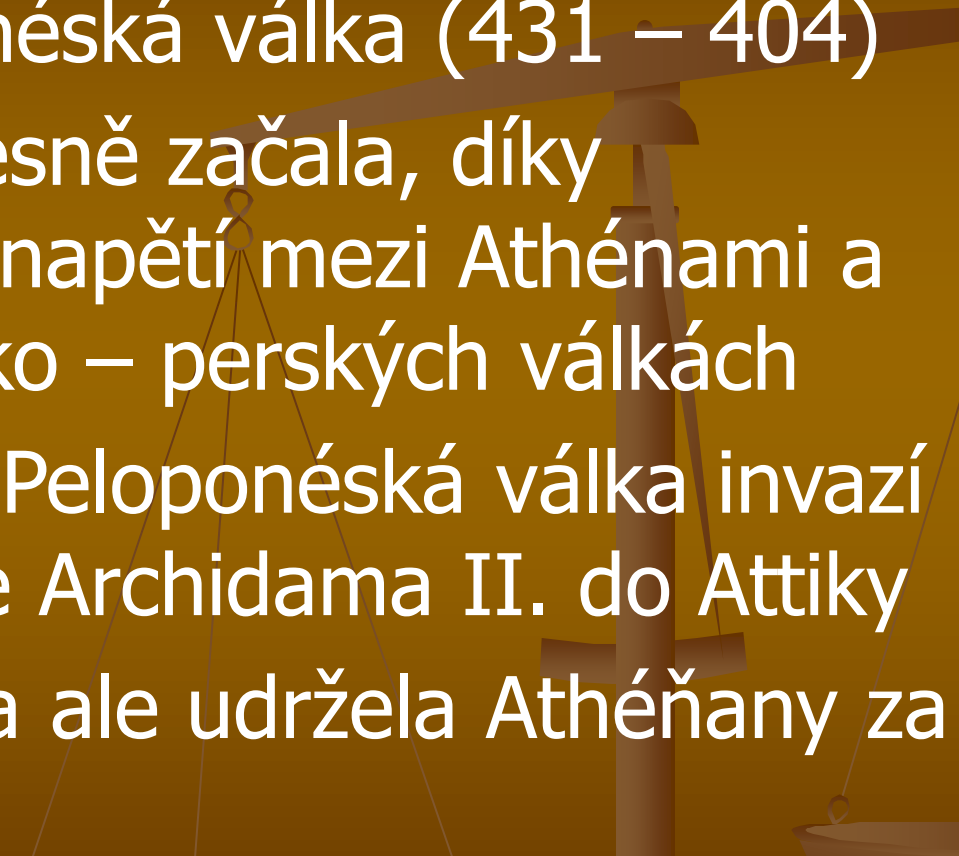
- Athénský vojevůdce Myronidés porazil armádu spojených Bojótských měst u Oenophyty (457 př. n. l.)
- Porážka řeckých jednotek v Egyptě roku 454 př. n. l. oslabila pozici Athén
- Po porážce v bitvě u Koróneie (447 př. n. l.) se Athény stáhly z Bojótie
- Roku 445 př. n. l. Athény a Sparta uzavřely mír na 30 let

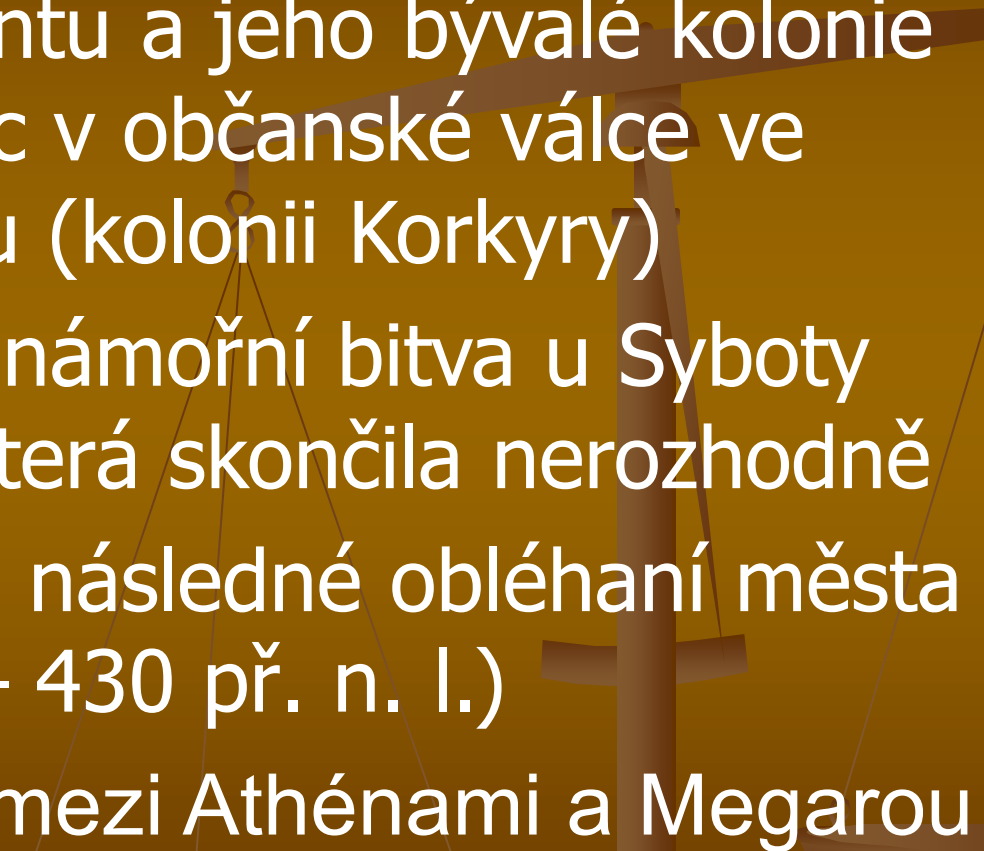
Peloponéská válka

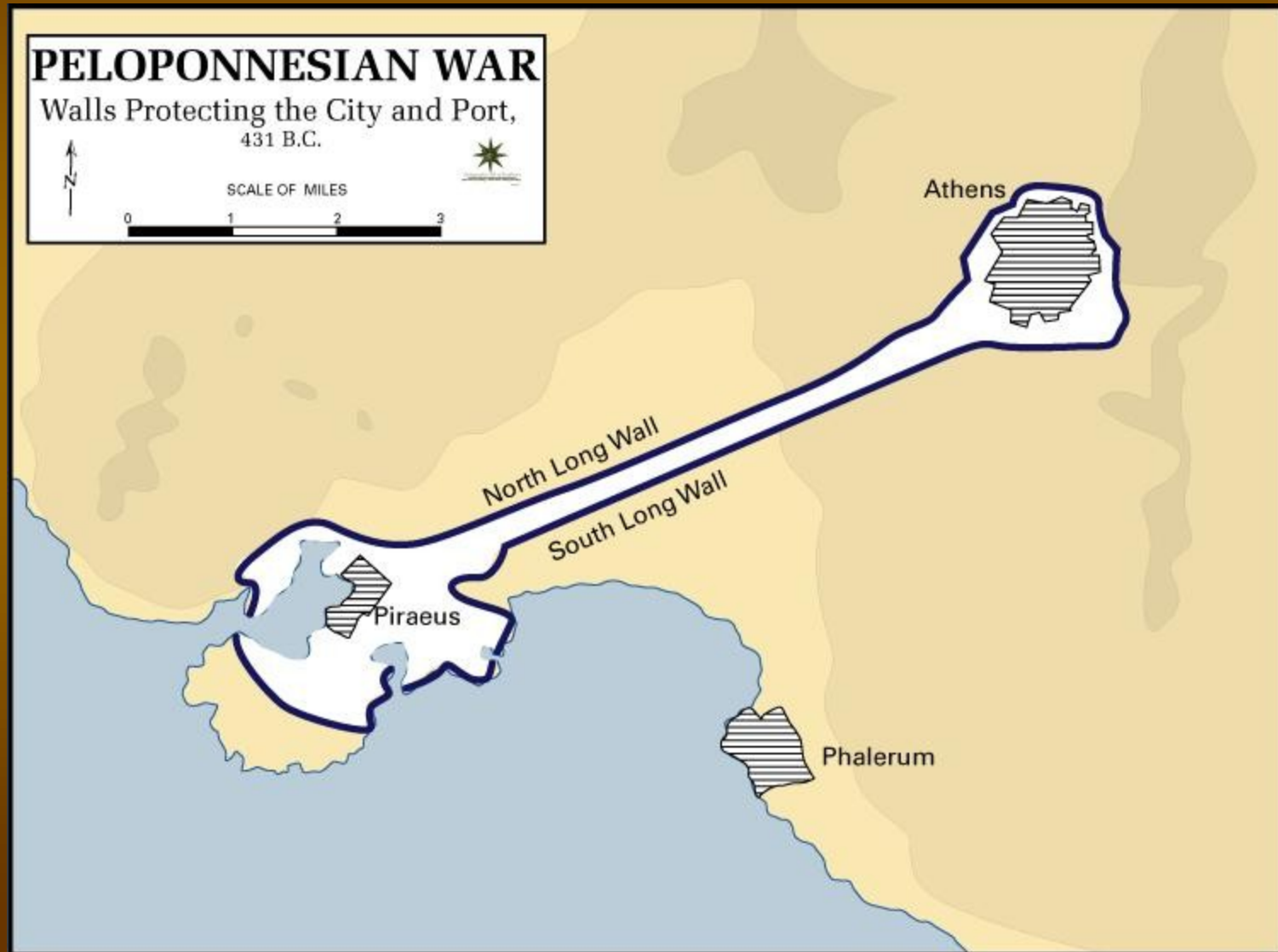
Časové vymezení

- „Druhá“ peloponéská válka (431 – 404)
 - Nevíme, kdy přesně začala, díky přetrvávajícímu napětí mezi Athénami a Spartou po Řecko – perských válkách
 - Oficiálně začala Peloponéská válka invazí spartského krále Archidama II. do Attiky
 - Periklova politika ale udržela Athéňany za jejich hradbami
-

Jiné počátky války

- Spor města Korintu a jeho bývalé kolonie Korkyry o pomoc v občanské válce ve městě Epidamnu (kolonii Korkyry)
 - Výsledkem byla námořní bitva u Syboty (433 př. n. l.), která skončila nerozhodně
 - Druhým je boj a následné obléhání města Poteidaia (432 – 430 př. n. l.)
 - Třetím byl spor mezi Athénami a Megarou
-

Archidamova válka (431 – 421 př. n. l.)

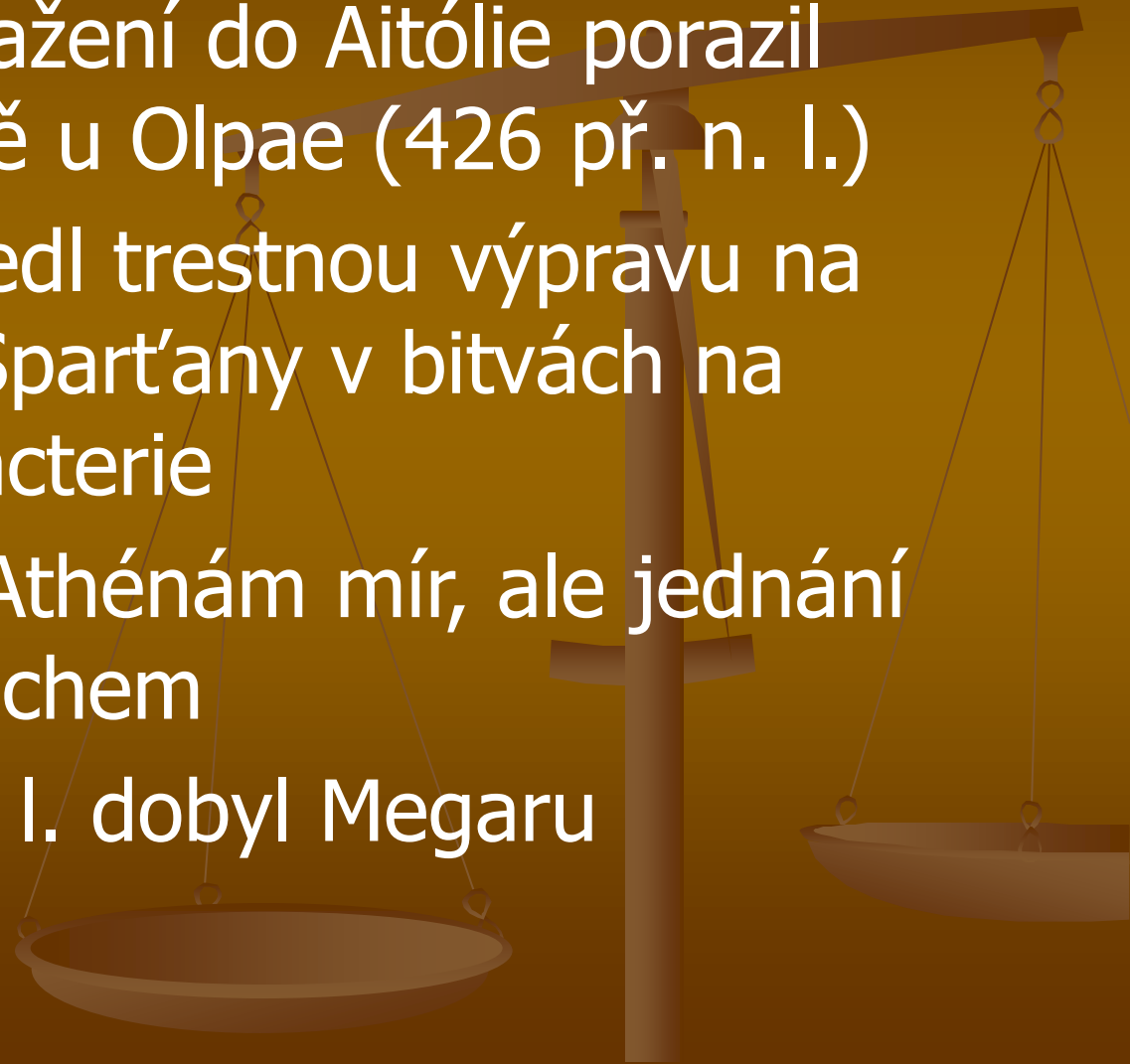

První fáze války byla nerozhodná

- Sparta měla převahu na souši – Periklés radil Athéňanům, aby se ukryli za hradby
- Athény měly převahu na moři – podnikaly pouze nájezdy na Peloponés
- Roku 430 př. n. l. vypukla v Athénách morová epidemie – Sparta nezareagovala
- Roku 427 př. n. l. vypuklo na Lesbu povstání proti Athénám, které bylo potlačeno

Vojevůdce Démosthenes

- Po neúspěchu tažení do Aitólie porazil Spartány v bitvě u Olpae (426 př. n. l.)
- O rok později vedl trestnou výpravu na Sicílii a porazil Spartány v bitvách na Pylosu a u Sphacterie
- Sparta nabídla Athénám mír, ale jednání skončilo neúspěchem
- Roku 424 př. n. l. dobyl Megaru

Sparta vrátila úder

- Roku 424 př. n. l. Boiótové porazili Athénskou armádu v bitvě u Délia
- Tentýž rok spartský vojevůdce Brásidás dobyl bohaté město Amfipolis
- Kleón vyrazil z Athén, aby ho znovu dobyl, ale byl roku 422 př. n. l. poražen a zabit v bitvě u městských hradeb Amfipolisu
- Po této porážce Athény požádaly o mír

Bitva u Délia

Athény

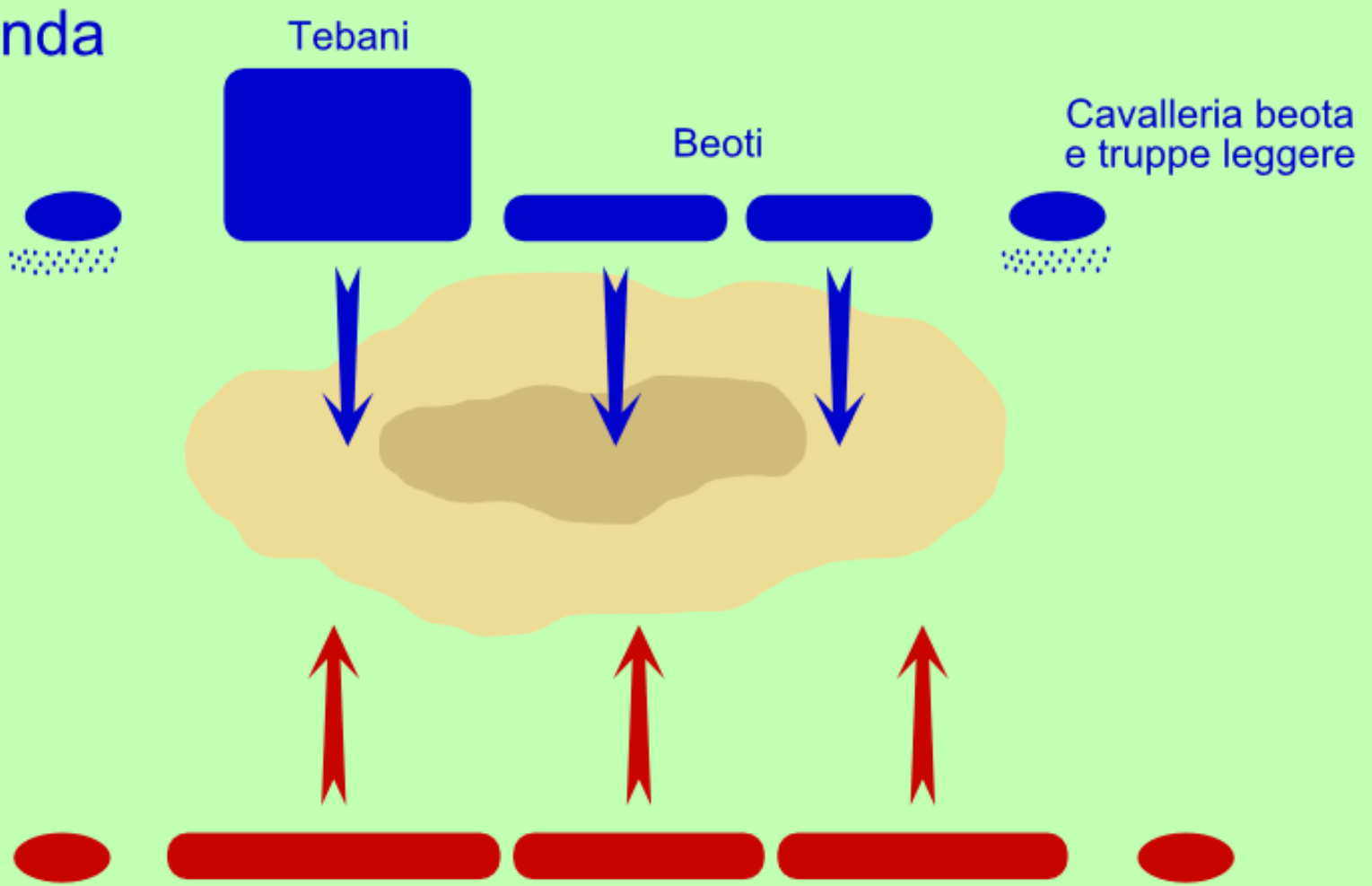
- Hippokrates
- Síly: 15 000 mužů
- Ztráty: asi 1 200 mrtvých

Boiótové

- Pagóndas
- Síly: 18 500 mužů
- Ztráty: asi 600 mrtvých

Pagonda

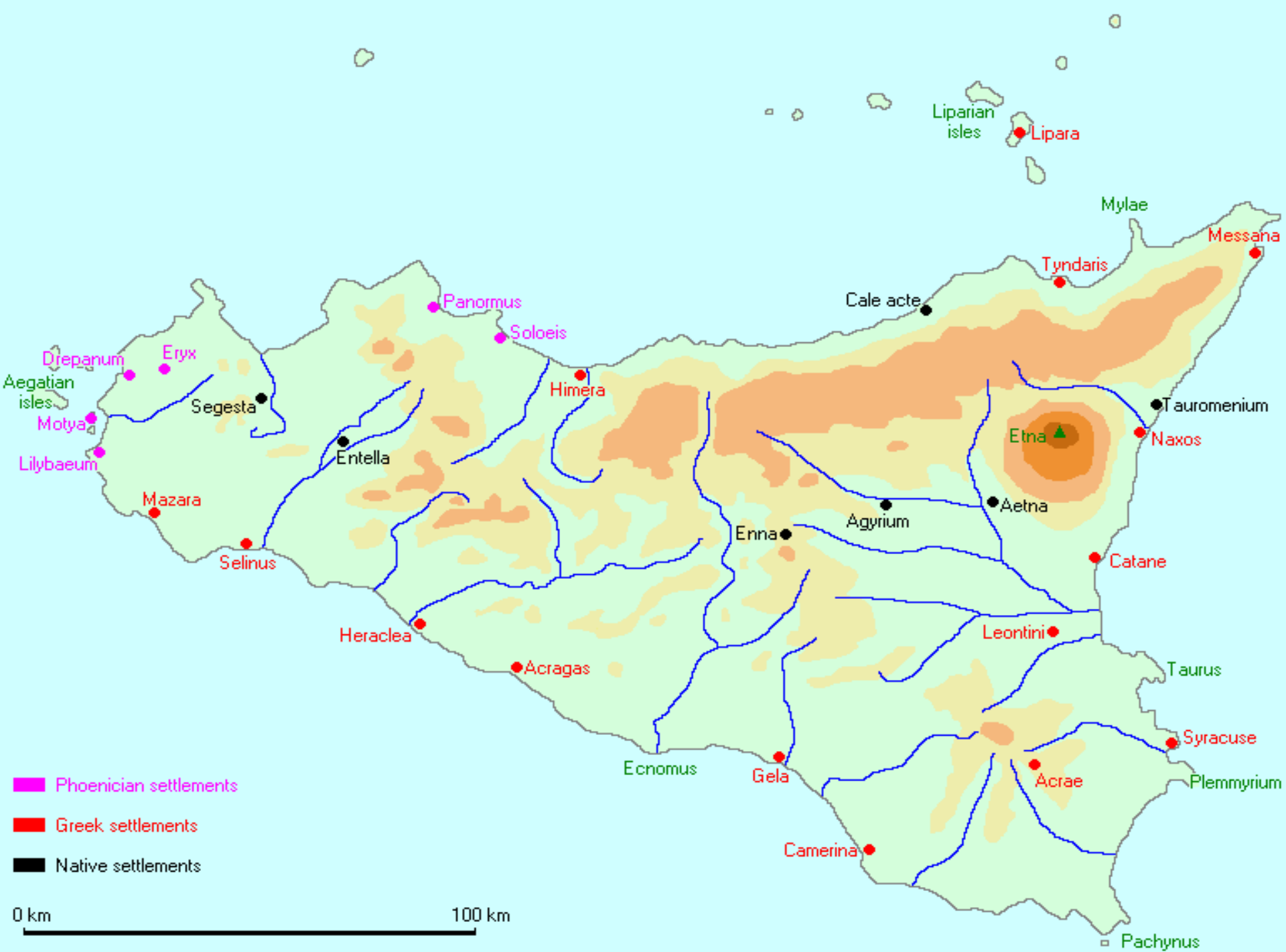
Ippocrate

Níkiův mír (421 př. n. l.)

- Mírová smlouva uzavřená mezi Athénami a Spartou – zachování předválečného statu quo a formální spojenectví obou velmocí
- Město Argos na Peloponésu chtělo ale válčit se Spartou dále a hledalo spojence
- Bitva u Mantineie roku 418 př. n. l., kterou vyhráli Spartáné, obnovila válečné operace

Výprava na Sicílii (415 – 413 př. n. l.)

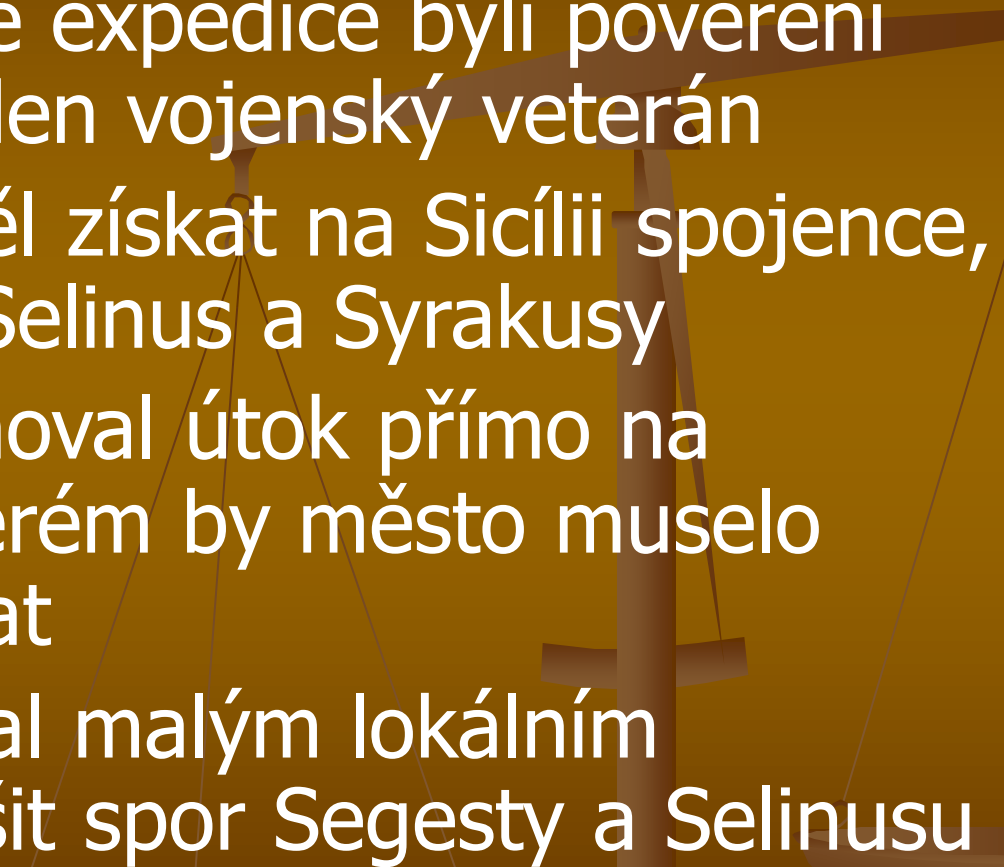

Příprava na velkou invazi

- V roce 427 př. n. l. připrula na Sicílii první vojenská výprava z Athén, ale nedosáhla žádných zásadních úspěchů
- Roku 424 př. n. l. byl v Gele uzavřen mír mezi Sicilskými městy
- Roku 416 př. n. l. město Segesta vyhlásilo válku městu Selinus a žádalo o vojenskou pomoc Athény

Tři velitelé

- Velením rozsáhlé expedice byli pověřeni dva politici a jeden vojenský veterán
 - **Alkibiádes** chtěl získat na Sicílii spojence, a potom dobýt Selinus a Syrakusy
 - **Lamachos** plánoval útok přímo na Syrakusy, po kterém by město muselo rychle kapitulovat
 - **Níkiás** navrhoval malým lokálním konfliktem vyřešit spor Segesty a Selinusu
-

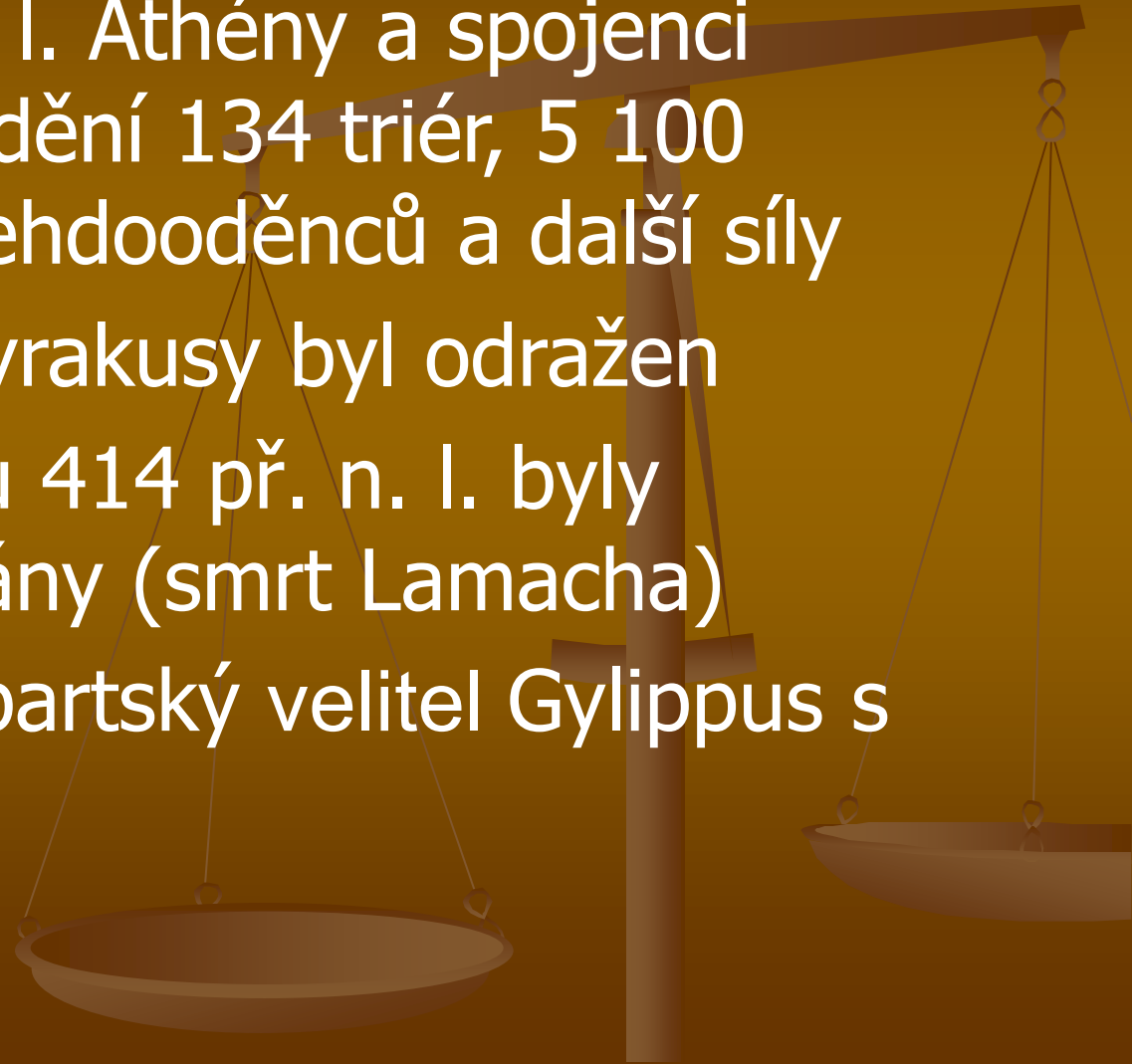
Alkibiádes

(asi 450 př. n. l. – 404 př. n. l.)

- Ambiciózní politik, který podporoval radikální postoje proti Spartě
- Roku 415 př. n. l. zorganizoval výpravu na Sicílii, ale po křivém obvinění utekl do Sparty a bojoval proti Athénám
- Po milostné aféře s manželkou krále Agida II. utekl k satrapovi Tissafernovi do Malé Asie a brojil proti Spartě
- Po účasti v neúspěšném povstání athénských oligarchů se vrátil do Athén jako hrdina
- Po porážce v bitvě u Notia utekl k satrapovi Farnabazovi, kde byl zavražděn

Neúspěchy na Sicílii

- Roku 415 př. n. l. Athény a spojenci nasadili při vylodění 134 triér, 5 100 hoplítů, 1 300 lehdooděnců a další síly
- První útok na Syrakusy byl odražen
- Do začátku roku 414 př. n. l. byly Syrakusy obléhány (smrt Lamacha)
- Na jaře přišel spartský velitel Gylippus s asi 4 000 muži

Katastrofa athénské vojska

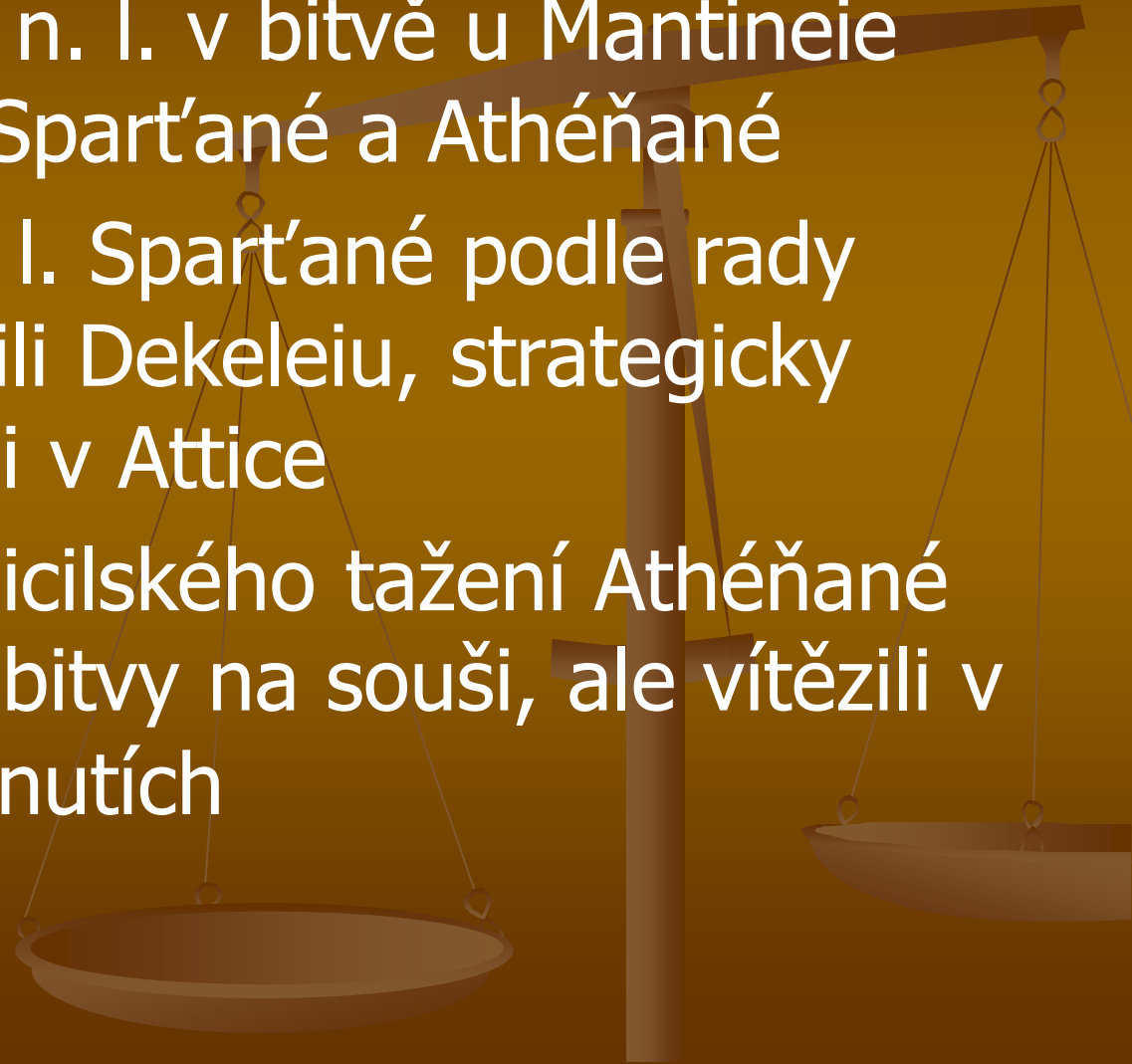
- Na začátku roku 413 př. n. l. připnul Démosthenes se 73 triérami a 5 000 muži
- Došlo k druhému útoku na Syrakusy – naprosté zničení athénských námořních sil
- Přeživší se snažili uniknout po souši, ale byli chyceni a skoro všichni umřeli v zajetí – Níkiás a Démosthenes byli popraveni
- Z této porážky se Athény rychle vzpamatovaly

Dekelejská válka (413 – 404 př. n. l.)

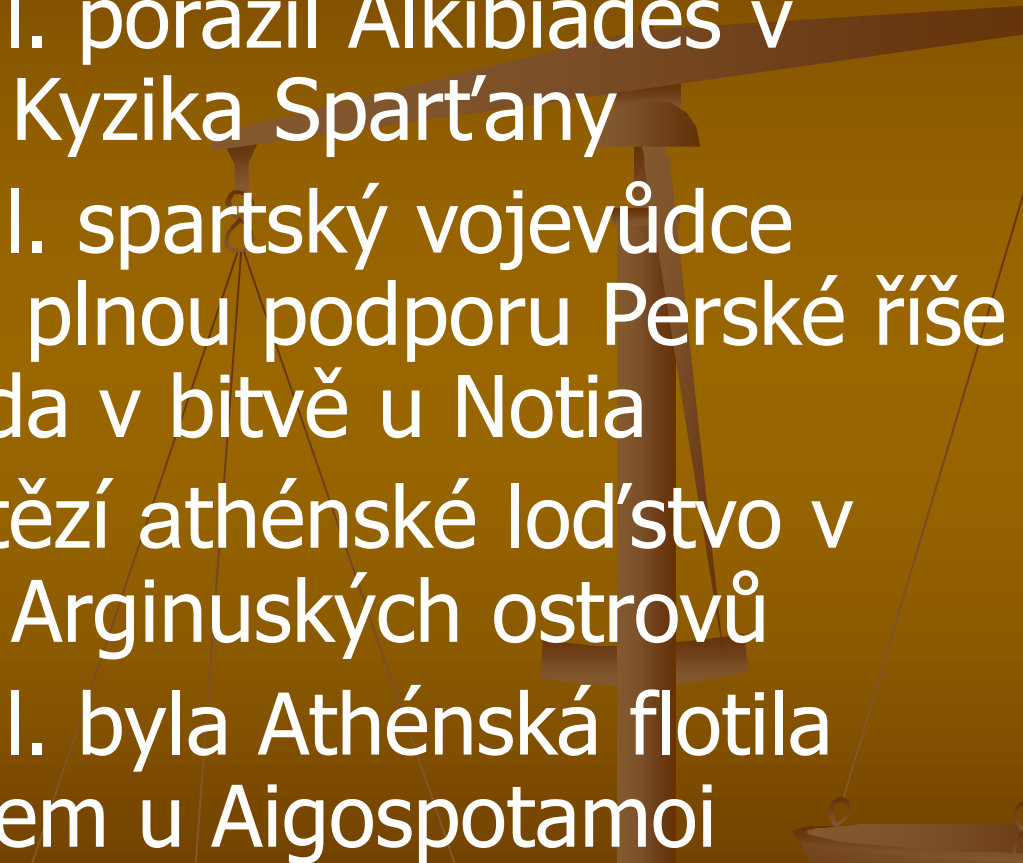

Níkiův mír nic nevyřešil

- Již roku 418 př. n. l. v bitvě u Mantineie proti sobě stáli Spartáné a Athéňané
- Roku 413 př. n. l. Spartáné podle rady Alkibiáda obsadili Dekeleiu, strategicky důležitou vesnici v Attice
- Po neúspěchu Sicilského tažení Athéňané opět prohrávali bitvy na souši, ale vítězili v námořních střetnutích

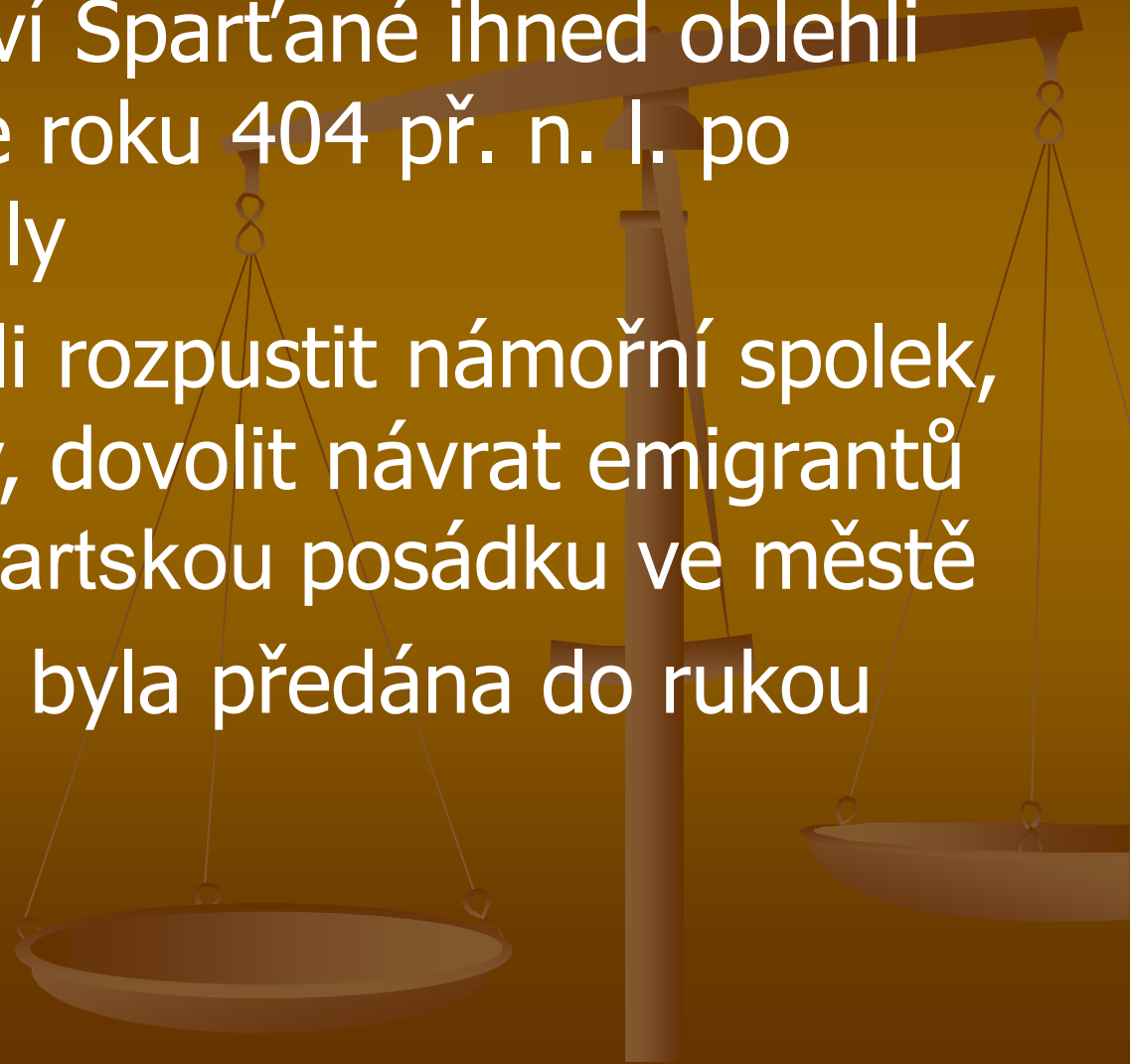

I na moři se karta obrátila

- Roku 410 př. n. l. porazil Alkibiádes v námořní bitvě u Kyzika Spartány
 - Roku 407 př. n. l. spartský vojevůdce Lýsandros získal plnou podporu Perské říše a porazil Alkibiáda v bitvě u Notia
 - O rok později vítězí athénské loďstvo v námořní bitvě u Arginuských ostrovů
 - Roku 405 př. n. l. byla Athénská flotila zničena Lýsandrem u Aigospotamoi
-

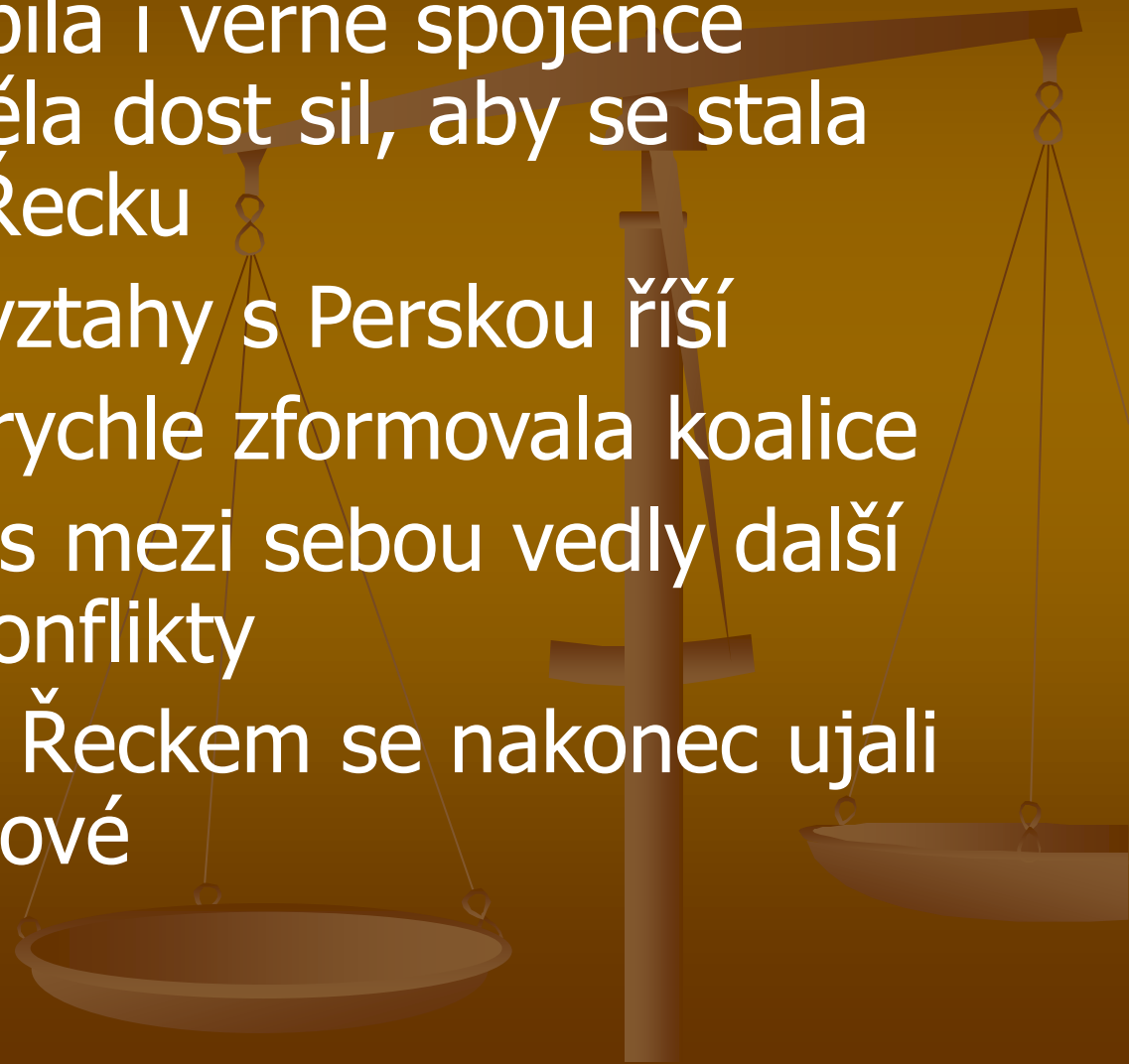
Spartané před dlouhými zdmi

- Po svém vítězství Spartané ihned oblehli Athény, které se roku 404 př. n. l. po hladomoru vzdaly
- Athéňané museli rozpustit námořní spolek, strhnout hradby, dovolit návrat emigrantů a akceptovat spartskou posádku ve městě
- Moc v Athénách byla předána do rukou *Třiceti tyranů*

Dopad války na Řecko

- Sparta si podrobila i věrné spojence Athén, ale neměla dost sil, aby se stala hegemonelem v Řecku
- Brzy ochladly i vztahy s Perskou říší
- Proti Spartě se rychle zformovala koalice
- Vyčerpaná poleis mezi sebou vedly další krvavé lokální konflikty
- Hegemonie nad Řeckem se nakonec ujali makedonští králové

Korintská válka (395 – 387 př. n. l.)

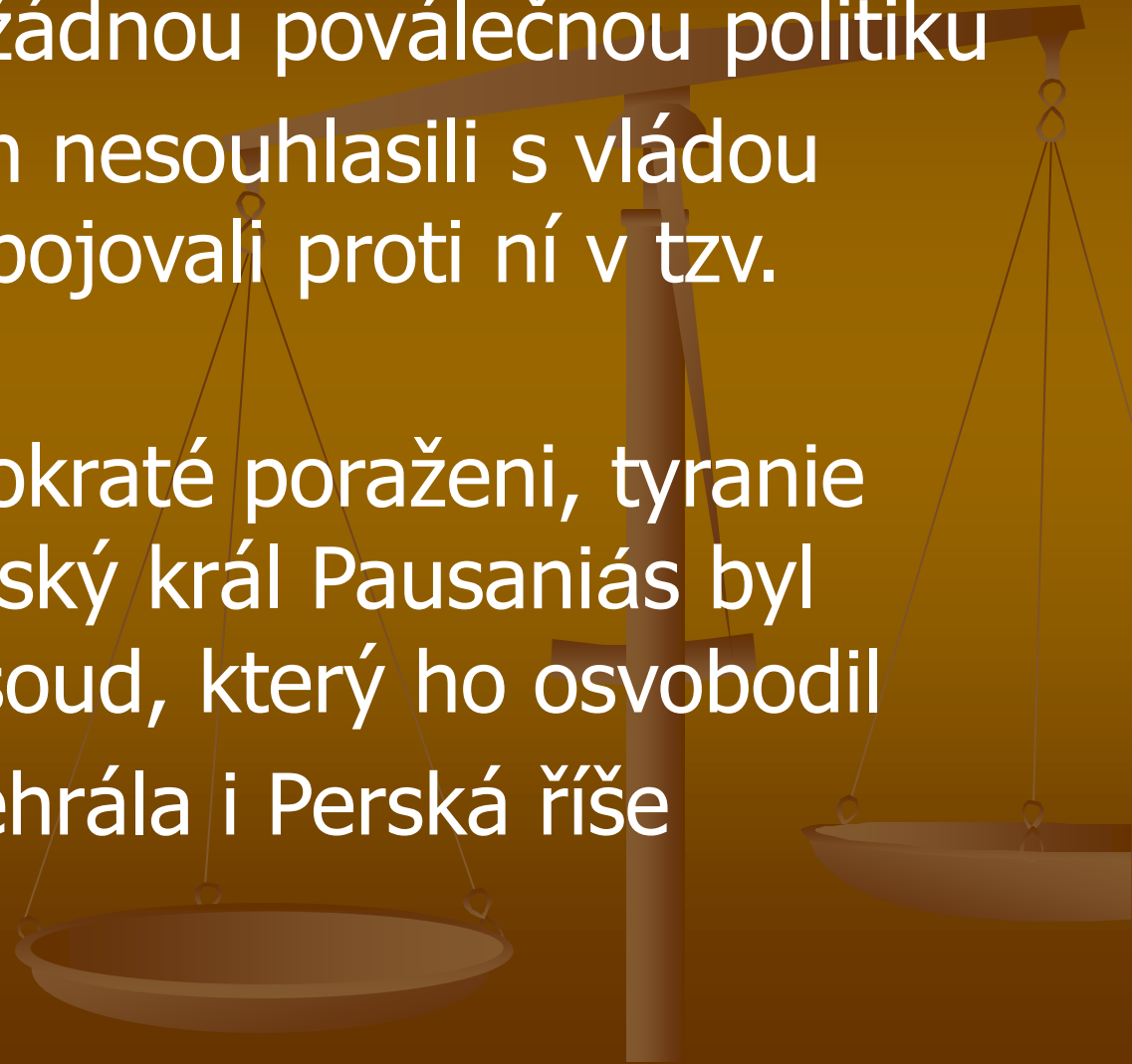

Řecko po peloponéské válce

- Athény se zbavily vlády třiceti tyranů a obnovily svůj námořní spolek (378/377 př. n. l.) , ale neměly již takovou moc jako dříve
- Sparta vyčerpaná válkou neměla dost sil pro pozici hegemona v Řecku
- Menší města si uvědomila slabost obou velmocí a začala vést samostatnou politiku, někdy i proti Spartě a Athénám

Politická nestabilita v Řecku

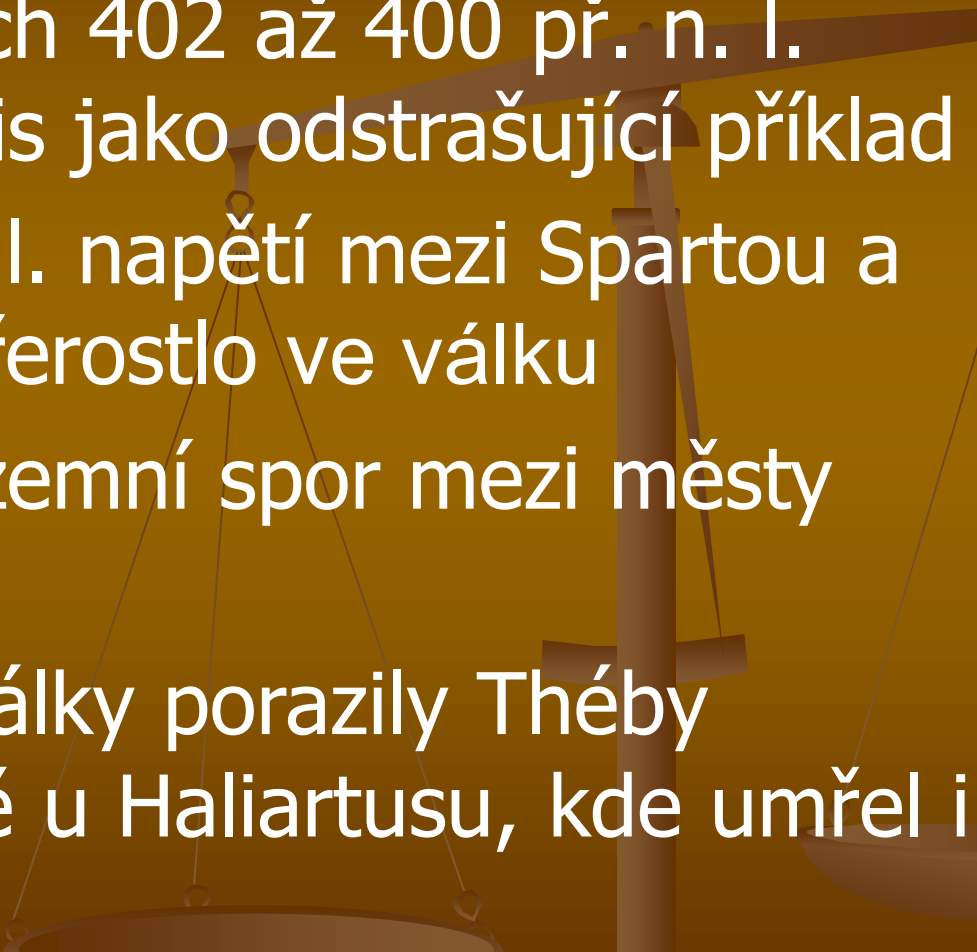
- Sparta neměla žádnou poválečnou politiku
- Obyvatelé Athén nesouhlasili s vládou *třiceti tyranů* a bojovali proti ní v tzv. fylském tažení
- I když byli demokraté poraženi, tyranie skončila a spartský král Pausaniás byl postaven před soud, který ho osvobodil
- Důležitou roli sehrála i Perská říše

Řekové potřebovali hegemonu

- Okolo roku 400 př. n. l. chtěli Peršané obnovit svou svrchovanost nad řeckými městy v Malé Asii
- Král Agesilaus II. na přelomu let 397/396 př. n. l. vedl výpravu 2 000 svobodných heilotů a 6 000 spojenců do Malé Asie
- Nepřítomnosti jednoho krále využili Argos, Athény, Korint a Théby a vytvořili spojení zaměřené proti Spartě

Spart'ané se nevzdali

- Spart'ané v letech 402 až 400 př. n. l. vyplenili polis Elis jako odstrašující příklad
 - Roku 395 př. n. l. napětí mezi Spartou a jejími odpůrci přerostlo ve válku
 - Záminkou byl územní spor mezi městy Fókis a Lokridou
 - V prvním roce války porazily Théby Spart'any v bitvě u Haliartusu, kde umřel i Lýsander
-

Perská říše zasáhla

- Roku 394 př. n. l. zvítězili Spartané na souši (bitva u Nemeie a bitva u Koroney), ale byli poraženi na moři v bitvě u Knidu athénsko-perskou flotilou
- V Korintu v roce 393 př. n. l. vypukla občanská válka mezi demokraty a oligarchií
- Patová situace donutila obě strany jednat o míru, ale jednání skončila bezvýsledně

Královský (Antalkidásův) mír

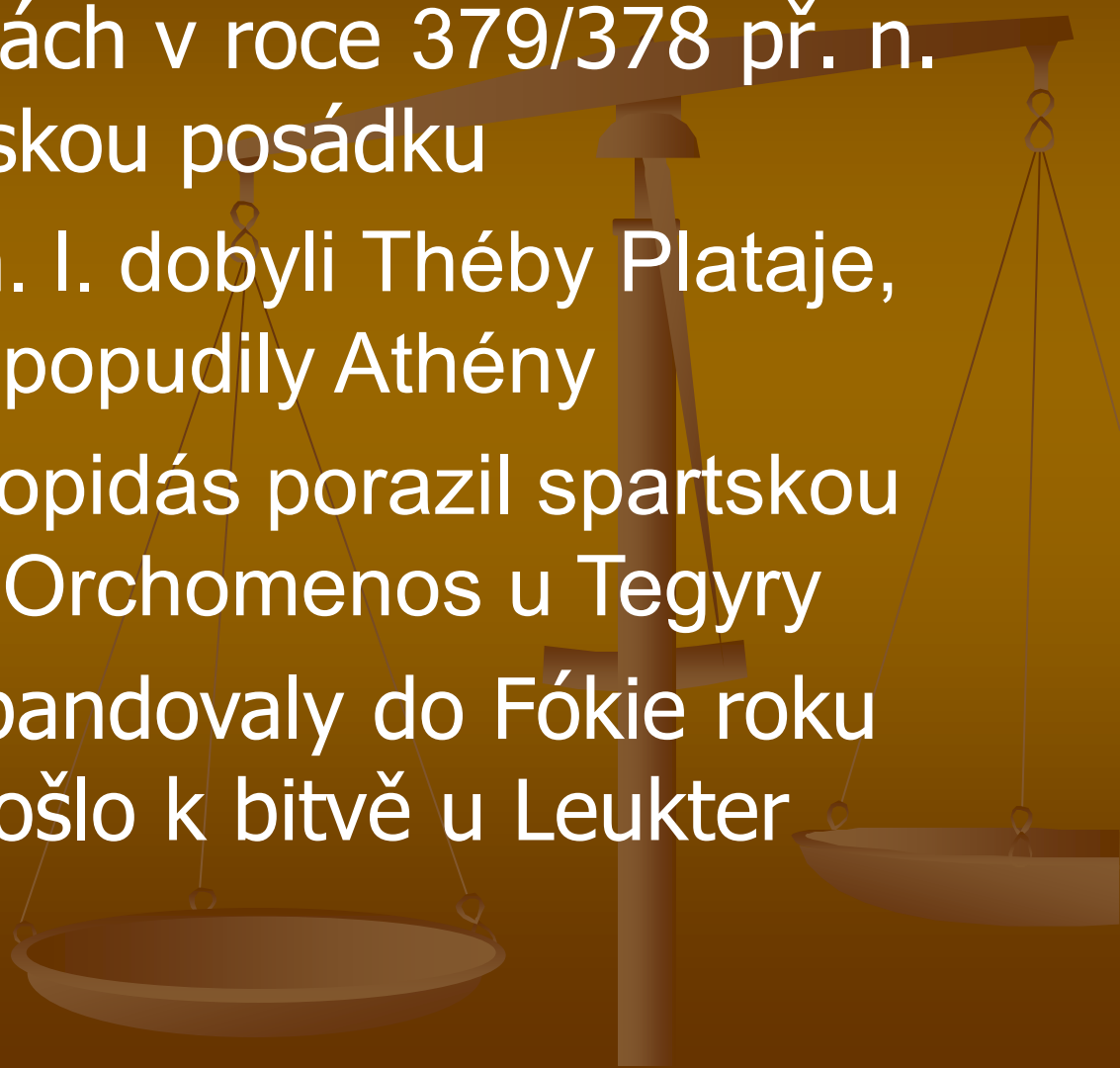
- Spartská falanga byla poražena v pozemní bitvě u Lechaea (391 př. n. l.)
- Perská říše se obávala rozpínavosti Athén, a proto se přiklonila na stranu Sparty
- Hrozba nové perské invaze donutila protispartskou koalici kapitulovat
- Perská říše znovu obsadila řecká města v Malé Asii

Thébská hegemonie (371 – 346 př. n. l.)

Théby bojovaly se Spartou

- Povstání v Thébách v roce 379/378 př. n. l. vyhnalo spartskou posádku
- V roce 373 př. n. l. dobyli Théby Plataje, čímž proti sobě popudily Athény
- 375 př. n. l. Pelopidás porazil spartskou posádku města Orchomenos u Tegyry
- Théby samy expandovaly do Fókie roku 371 př. n. l. a došlo k bitvě u Leukter

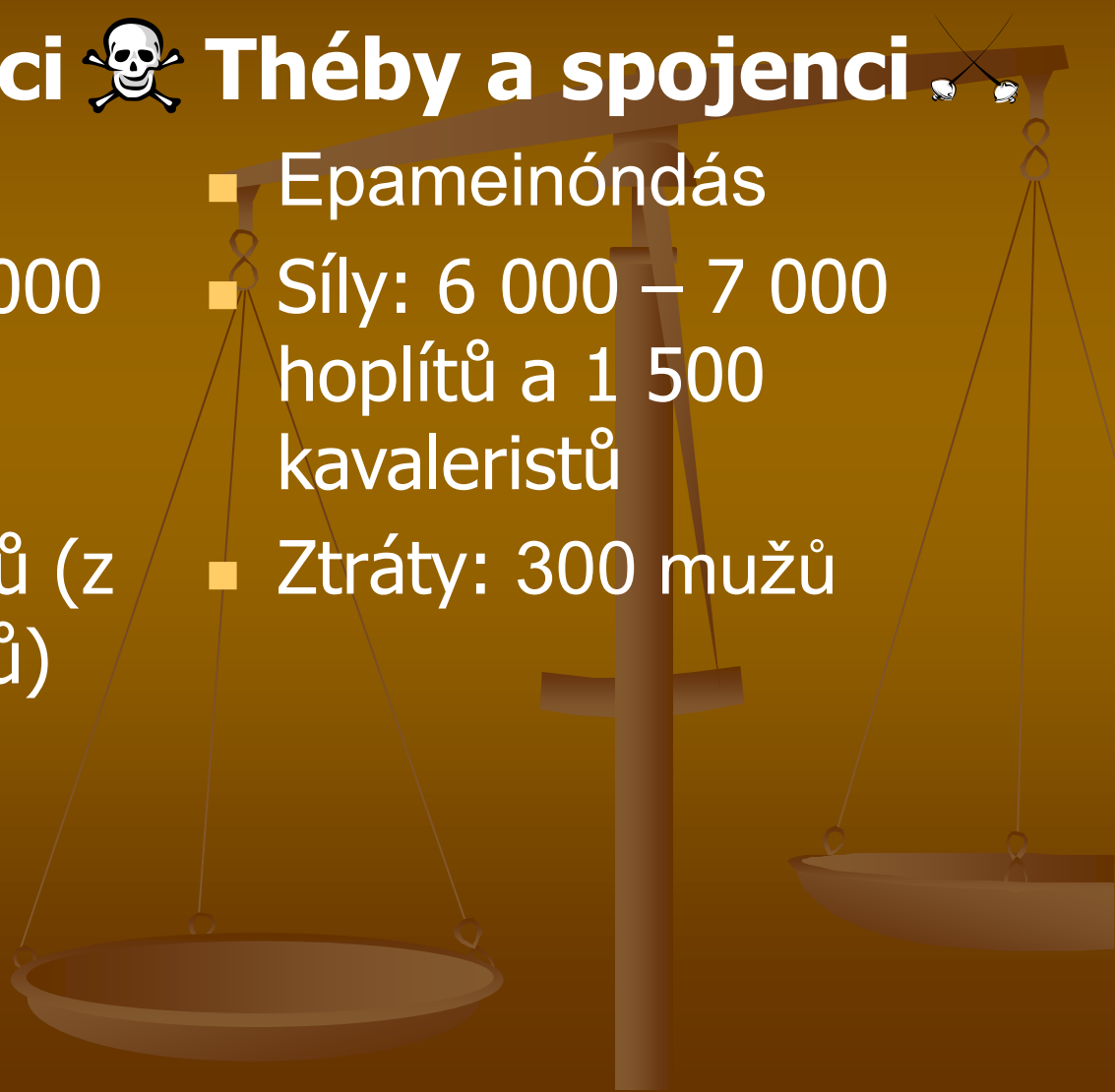

Bitva u Leukter (371 př. n. l.)

Sparta a spojenci Théby a spojenci

- Kleombrotos I.+
- Síly: 10 000 – 11 000
hoplítů a 1 000
kavaleristů
- Ztráty: 1 000 mužů (z
toho 400 Spartánů)

- Epameinóndás
- Síly: 6 000 – 7 000
hoplítů a 1 500
kavaleristů
- Ztráty: 300 mužů

Spartans & allies

(Cleombrotus)

- 8,500 hoplites
- 1,000 cavalry
- 1,100 peltasts

Spartans

(Cleombrotus)

The Sacred Band of Thebes is an elite unit comprised of 150 homosexual couples. The rationale behind this is that lovers will fight more aggressively and bravely when by their lover's side, never dishonouring themselves and their lover by fleeing.

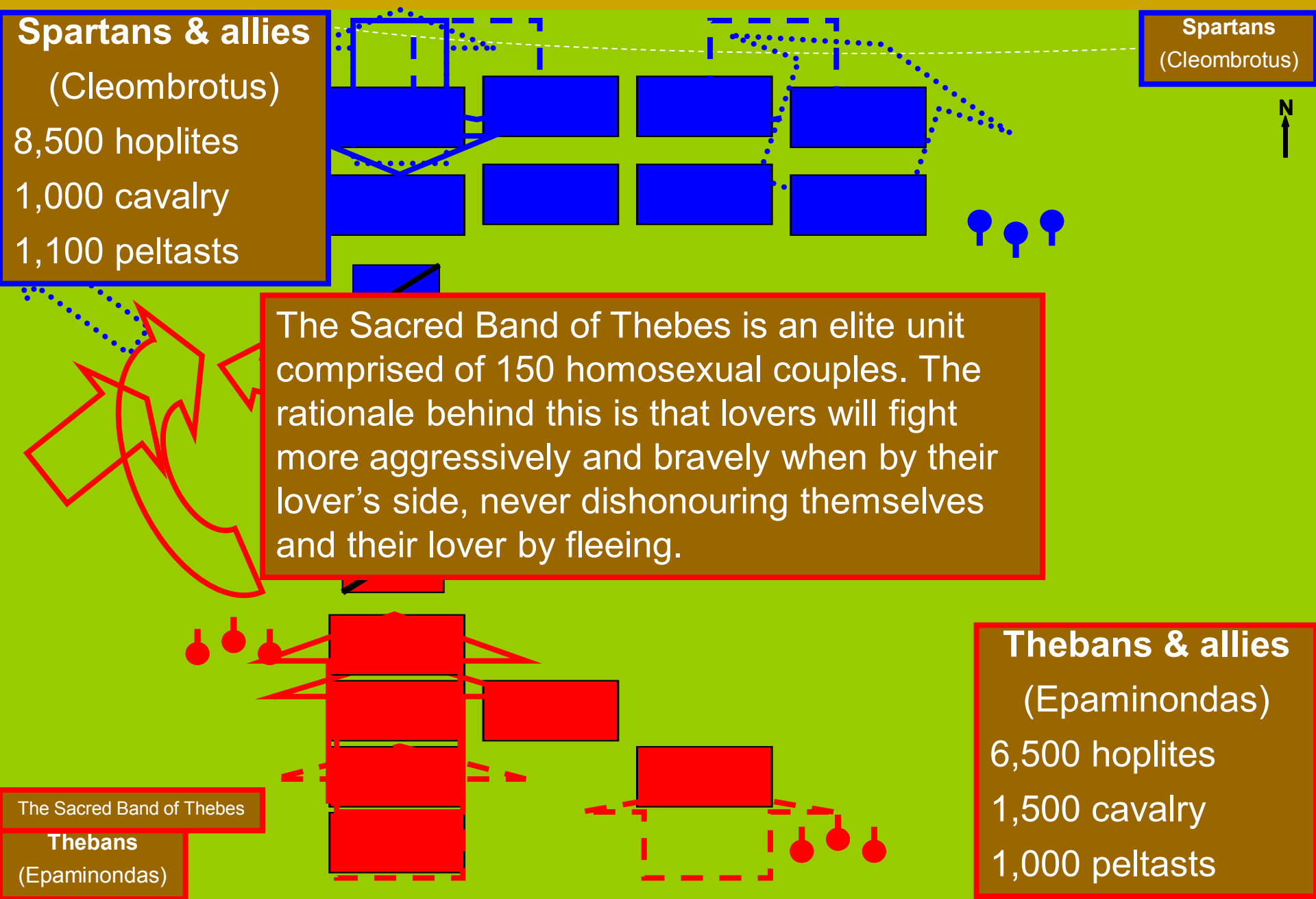
Thebans & allies

(Epaminondas)

- 6,500 hoplites
- 1,500 cavalry
- 1,000 peltasts

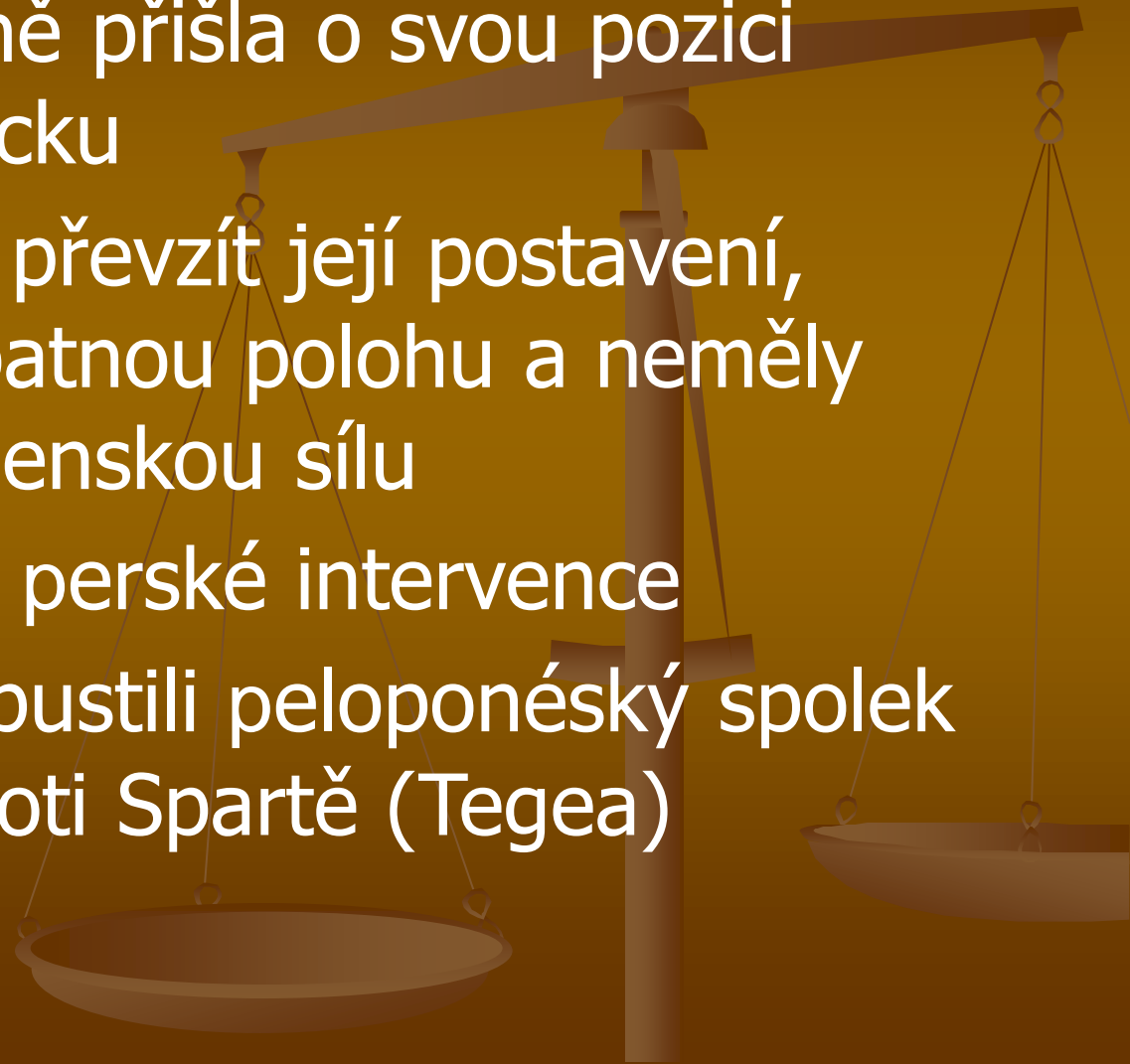
The Sacred Band of Thebes

Thebans
(Epaminondas)

Následky bitvy u Leukter

- Sparta definitivně přišla o svou pozici hegemona v Řecku
- Théby nemohly převzít její postavení, protože měly špatnou polohu a neměly dostatečnou vojenskou sílu
- Konec strachu z perské intervence
- Staří spojenci opustili peloponéský spolek a postavili se proti Spartě (Tegea)

Slabé Théby

- Thébská hegemonie trvala jen do smrti dvou vojevůdců – Epameinóndás a Pelopidás
- Thébané osvobodili heilóty na Peloponésu
- Pelopidás umřel roku 364 př. n. l. během bitvy u Kynoskefal v Thesálii
- Epameinóndás padl v bitvě u Mantineje roku 362 př. n. l.
- Po vítězství Makedonců ve třetí svaté válce roku 346 př. n. l. skončila definitivně hegemonie Théb

Závěrečné hodnocení

Jak se Řekové sami vyčerpali

- Všechny tři konflikty jen vyčerpaly lidské i materiální zdroje řeckých *poleis*, takže se stali snadnou kořistí budoucího Makedonského království
- Athénám, Spartě a Thébám se nepodařilo získat a udržet roli hegemona na jihu Balkánského poloostrova
- Perská říše se snažila o oslabení řeckých států, ale nepřímo si přivodila svůj pád

EDSTEIN '11
UNIVERSAL UCLICK
EDSTEININK.COM

ALL OPPOSED
TO A
BAILOUT...

Děkuji za pozornost

Prostor pro dotazy

